

Spis treści

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy w gabinecie stomatologicznym – <i>Renata Kowalik, Małgorzata Najman</i>	1
Badania lekarskie	1
Szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy	3
Ryzyko zawodowe	4
Podstawowe czynności na stanowisku pracy asystentki/higienistki stomatologicznej	4
Ocena ryzyka zawodowego na stanowisku asystentki/higienistki stomatologicznej	5
Ergonomia pracy	9
Praca zespołowa	15
Techniki trzymania i przekazywania narzędzi	18
Praca z wykorzystaniem komputera	20
Sprawdzian wiedzy	22
2. Etyka w pracy asystentki i higienistki stomatologicznej – <i>Renata Kowalik</i>	25
Komunikacja w gabinecie stomatologicznym	25
Prawa pacjenta	31
Zachowanie poufności	36
Sprawdzian wiedzy	37
3. Dokumentacja medyczna w stomatologii – <i>Renata Kowalik</i>	39
Dokumentacja indywidualna	39
Zasady prowadzenia dokumentacji indywidualnej	42
Skierowania	43
Dokumentacja prowadzona przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) lub higienistkę szkolną udzielających świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki profilaktycznej nad uczniami	44
Pracownia techniczna protetyki stomatologicznej i ortodoncji	45
Przechowywanie dokumentacji medycznej	45
Udostępnianie dokumentacji medycznej	47
Opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej	49
Szczególne wymagania dotyczące dokumentacji prowadzonej w postaci elektronicznej ..	50
Sprawdzian wiedzy	51

4. Organizacja pracy w gabinecie stomatologicznym – Małgorzata Najman	53
Wyposażenie podstawowe i specjalistyczne gabinetu	53
Procedury sanitarno-epidemiologiczne	55
Przygotowanie gabinetu do pracy	55
Postępowanie asystentki przed przyjęciem pacjenta, w trakcie wizyty i po jego wyjściu z gabinetu	56
Postępowanie z odpadami medycznymi	58
Sprawdzian wiedzy	61
5. Radiologia stomatologiczna – Renata Kowalik	63
Ochrona radiologiczna	63
Działanie promieniowania rentgenowskiego na organizm ludzki	67
Uprawnienia i kompetencje personelu	68
Specyfika obrazu rentgenowskiego i sposoby jego rejestracji	70
Zdjęcia najczęściej wykorzystywane w stomatologii	74
Sprawdzian wiedzy	78
6. Mikrobiologia – Małgorzata Najman, Renata Kowalik	81
Czynniki biologiczne	81
Zakażenia krzyżowe	84
Higiena rąk	85
Sprawdzian wiedzy	88
7. Pomieszczenia sterylizacyjne – organizacja pracy w sterylizatorni – Małgorzata Najman	89
Dezynfekcja, mycie i suszenie narzędzi i instrumentów	89
Przegląd, konserwacja i pakowanie narzędzi	94
Sterylizacja narzędzi	95
Proces sterylizacji	95
Postępowanie ze sterylnymi pakietami	97
Końcówki unitu. Dezynfekcja	97
Dezynfekcja systemów ssących	100
Sprawdzian wiedzy	102
8. Anatomia i fizjologia układu stomatognatycznego – Anna Kochanek-Leśniewska, Elżbieta Mierzwińska-Nastalska	105
Układ kostny	105
Układ ruchowy narządu żucia	108
Unaczynienie okolic głowy	111
Błona śluzowa	116
Zęby i tkanki przyzębia	117
Zęby	117
Przyzębie	129
Ślina i gruczoły ślinowe	130
Zmiany zanikowe w układzie stomatognatycznym	132
Sprawdzian wiedzy	134

9. Znieczulenia stosowane w stomatologii –	
<i>Małgorzata Najman, Renata Kowalik</i>	137
Rodzaje znieczuleń miejscowych	137
Inne rodzaje znieczuleń	139
Sprawdzian wiedzy	144
10. Stomatologia zachowawcza –	
<i>Małgorzata Najman, Renata Kowalik</i>	147
Próchnica zębów	147
Podział próchnicy zębów	148
Klasy ubytków próchnicowych	150
Ubytki pochodzenia niepróchnicowego	152
Metody diagnostyki próchnicy	154
Leczenie próchnicy	156
Diagramy zębowe, oznakowanie zębów	156
Diagramy zębowe	160
Materiały i instrumenty	161
Materiały	161
Instrumentarium	167
Asystowanie podczas kolejnych etapów opracowania i wypełnienia ubytku	176
Sprawdzian wiedzy	177
11. Endodoncja –	
<i>Małgorzata Najman, Renata Kowalik</i>	181
Czynniki odpowiedzialne za choroby miazgi (pulpopatie)	182
Klasyfikacja kliniczna chorób miazgi	184
Objawy zmian chorobowych	184
Objawy subiektywne zmian chorobowych w miazdze	184
Badanie przedmiotowe chorób miazgi	185
Subiektywne objawy zmian chorobowych w tkankach okołowierzchołkowych	185
Leczenie pulpopatii odwracalnych – metody biologiczne	187
Materiały i leki w leczeniu biologicznym	187
Dewitalizacja i ekstirpacja miazgi	188
Opracowanie kanału korzeniowego	189
Środki chemiczne stosowane do płukania kanału	190
Wypełnianie systemu kanałów korzeniowych	191
Etapy leczenia endodontycznego podczas jednej wizyty	194
Pourazowe uszkodzenie zębów – leczenie endodontyczne	195
Podział pourazowych uszkodzeń zęba	195
Zasady standaryzacji narzędzi endodontycznych	196
Instrumentarium przeznaczone do leczenia endodontycznego	198
Ogólna charakterystyka narzędzi do opracowywania kanałów	199
Przyrządy pomiarowe	204
Aparatura i sprzęt do powiększania obrazu pola zabiegowego	205
Inne urządzenia stosowane w nowoczesnej endodoncji	205
Sprawdzian wiedzy	207

12. Periodontologia – Małgorzata Najman, Renata Kowalik	209
Etiologia i patogenezę chorób przyzębia	210
Podział chorób przyzębia i profilaktyka	211
Wskaźniki chorób przyzębia	214
Instrumentarium, materiały, skalery	216
Wybrane zabiegi stosowane w profilaktyce i leczeniu chorób przyzębia	221
Sprawdzian wiedzy	226
13. Pedodoncja – Joanna Zemlik, Renata Kowalik, Małgorzata Najman	229
Wybrane zagadnienia z historii profilaktyki	229
Wyrzynanie uzębienia	230
Różnice pomiędzy uzębieniem mlecznym a stałym	231
Rozwój psychomotoryczny dziecka	232
Prenatalny okres rozwoju człowieka	232
Okres wczesnego dzieciństwa	233
Okres średniego dzieciństwa	235
Okres późnego dzieciństwa	238
Okres adolescencji	239
Profilaktyka stomatologiczna w wieku rozwojowym	240
Profilaktyka fluorkowa u dzieci i młodzieży	241
Uszczelnianie bruzd i szczelin – lakowanie zębów	246
Profilaktyka schorzeń przyzębia	247
Profilaktyka ortodontyczna	248
Specyfika leczenia zachowawczego u dzieci	248
Chirurgia stomatologiczna – usunięcie zęba mlecznego	249
Urazy zębów w wieku rozwojowym	250
Urazy nieprzypadkowe	253
Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka	254
Obowiązek interwencji	256
Zaniedbywanie	257
Ocena nastawienia dziecka do wizyty stomatologicznej – klasyfikacja Frankle'a	259
Wybrane aspekty komunikacji pracowników ochrony zdrowia z opiekunem pacjenta nieletniego i dzieckiem	260
Podsumowanie	261
Sprawdzian wiedzy	261
14. Podstawy ortodencji – Małgorzata Zadurska, Magdalena Marczyńska-Stolarek	263
Wprowadzenie do ortodencji	263
Terminologia	263
Norma zgryzowa w uzębieniu mlecznym, procesy przygotowawcze do wymiany uzębienia, norma zgryzowa w uzębieniu stałym	265
Diagnostyka ortodontyczna wad zgryzu i nieprawidłowości zębowych	268
Etiologia wad zgryzu	272
Epidemiologia wad zgryzu	273
Profilaktyka ortodontyczna	274
Metody leczenia ortodontycznego	275
Powikłania leczenia ortodontycznego	280
Dokumentacja medyczna w ortodencji	282
Rola asystentki stomatologicznej w organizacji gabinetu ortodontycznego	282

Rola higienistki stomatologicznej w profilaktyce ortodontycznej, promowaniu zachowań prozdrowotnych oraz w leczeniu ortodontycznym	293
Sprawdzian wiedzy	297
15. Chirurgia stomatologiczna – Małgorzata Najman, Renata Kowalik	299
Podział chirurgii	299
Narzędzia, sprzęt i materiały stosowane w chirurgii	300
Przygotowanie stanowiska i personelu do zabiegu	305
Wybrane zabiegi chirurgiczne	309
Implantologia	312
Sprawdzian wiedzy	315
16. Protetyka stomatologiczna – Anna Kochanek-Leśniewska, Elżbieta Mierzwińska-Nastalska	317
Rodzaje uzupełnień protetycznych	317
Klasyfikacja braków w uzębieniu	319
Masy wyciskowe	322
Łyżki wyciskowe	324
Rodzaje wycisków	326
Instrumentarium stosowane w protetyce	327
Charakterystyka poszczególnych rodzajów uzupełnień protetycznych	333
Pierwsza wizyta kliniczna – wywiad, badanie i wyciski anatomiczne	345
Druga wizyta – wyciski czynnościowe z zastosowaniem łyżek indywidualnych	347
Trzecia wizyta kliniczna – ustalenie wysokości centralnego zwarcia przy użyciu wzorników i dobór koloru zębów	348
Czwarta wizyta kliniczna – kontrola próbnych protez	350
Piąta wizyta kliniczna – oddanie gotowych protez	351
Higiena uzupełnień protetycznych	358
Sprawdzian wiedzy	360
17. Stomatologia estetyczna – Małgorzata Najman, Renata Kowalik	363
Piaskowanie zębów	363
Wybielanie zębów	368
Licówki kompozytowe i porcelanowe	373
Sprawdzian wiedzy	375
18. Promowanie zdrowia jamy ustnej – Małgorzata Najman	377
Higiena jamy ustnej	377
Metody szczotkowania zębów	382
Nitkowanie zębów	386
Kryteria oceny higieny jamy ustnej	388
Dieta i odżywianie	392
Sprawdzian wiedzy	395
Odpowiedzi do zadań testowych	397
Piśmiennictwo	399
Skorowidz	405